

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Rīgā

2023. gada 31. jūlijā

Nr. 47

Latvijas Republikas
Ministru prezidentam
Arturam Krišjānim Kariņam

Augsti godājamais Kariņa kungs!

Latvija ir tiesiska valsts, kuras viens no virsmērķiem ir aizsargāt ikvienu Latvijas cilvēku gan no ārējiem, gan no iekšējiem apdraudējumiem. Ikvienam cilvēkam Latvijā ir tiesības justies droši un pasargātam, savukārt valstij šī aizsardzība ir jāspēj nodrošināt.

Šogad Latviju ir satricinājusi traģēdija, kad dzīvību ir zaudējis cilvēks, kurš valsts aizsardzību tā arī nesagaidīja. Šā gada 16. aprīlī pastrādātā slepkavība Jēkabpilī, kad pēc ilgstošas publiskas un atbildīgajām iestādēm zināmas vajāšanas tika nogalināta nepilngadīgu bērnu māte, diemžēl izgaismoja valsts nespēju pasargāt tās cilvēkus.

Sekojošā varas iestāžu – policijas, prokuratūras, tiesas, pašvaldības iestāžu – skaidrošanās un vainīgo meklēšana citur, bet tikai ne pie sevis, spilgti apliecināja – valsts nav spējusi aizsargāt demokrātiskās sabiedrības augstāko vērtību – cilvēka dzīvību.

Valsts policijā un prokuratūrā tika veiktas dienesta pārbaudes, tāpat tika izstrādāti grozījumi likumos, taču nedrīkst aizmirst tos cilvēkus, kuri cieta vissmagāk – nogalinātās sievietes ģimeni un tuviniekus.

Likums “Par valsts kompensāciju cietušajiem” nodrošina fiziskajai personai, kura Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā ir atzīta par cietušo, tiesības saņemt valsts kompensāciju par tīša noziedzīga nodarījuma rezultātā radīto morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām vai mantisko zaudējumu. Tomēr uzskatu, ka līdzās šim tiesiskajam mehānismam tieši Jēkabpils slepkavības lietā valstij ir jādara vairāk, parādot, ka valsts ir spējīga uzņemt atbildību, ja kādi tās varas atzari nav spējuši nosargāt cilvēku no apdraudējumiem, par kuriem valsts bija informēta.

Aicinu Ministru kabinetu atrisināt jautājumu par vienreizējas kompensācijas piešķiršanu Jēkabpils slepkavības lietā nogalinātās sievietes nepilngadīgajiem bērniem. Tas būtu taisnīgs un tiesisks valsts atbalsta pasākums traģēdijā cietušajiem.

Tādēļ aicinu Ministru kabinetu piešķirt atbilstošu un samērīgu vienreizēju kompensāciju, neatkarīgi no šo personu statusa kriminālprocesā. Būtiski šeit ir ņemt vērā gan no Latvijas Republikas Satversmes 93. panta un Latvijas starptautiskajām saistībām izrietošo valsts pienākumu rīkoties, lai aizsargātu cilvēka dzīvību, gan arī Latvijas Republikas Satversmes 110. pantā noteikto, ka valsts īpaši palīdz bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības.

Uzskatu, ka minimālajam vienreizējās kompensācijas apmēram katrai no šīm personām jābūt vismaz 50 000 *euro*. Šī summa ir samērīga ar citām lietām, kurās valstīm uzlikts pienākums atlīdzināt kaitējumu, ko nodarījusi to nespēja izpildīt savu pienākumu un aizsargāt cilvēka dzīvību (*sk. Eiropas Cilvēktiesību*

tiesas 2010. gada 21. decembra spriedums lietā "Jasinskis pret Latviju", iesniegums Nr. 45744/08; Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2016. gada 23. februāra spriedums lietā "Civek pret Turciju", iesniegums Nr. 55354/11).

Saredzu, ka šī mana ierosinājuma īstenošanai un vienreizēju kompensāciju piešķiršanai un izmaksai ir nepieciešams izstrādāt atbilstošu Ministru kabineta tiesību aktu, kurā būtu noteikts, kāda apjoma, kurām personām un kādā kārtībā kompensācijas tiek piešķirtas un izmaksātas.

Lūdzu Jūs veikt nepieciešamos pasākumus, lai sagatavotu un izdotu šādu tiesību aktu.

Cieņā

Valsts prezidents

Edgars Rinkēvičs